

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

KLASA: 500-01/10-01/23

URBROJ: 2140/1-10-10-3

Krapina, 22. ožujak 2010.

KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
- Ž U P A N I J A -

PREDMET: Zavod za javno zdravstvo
Krapinsko-zagorske županije
- Izvješ e o realizaciji Programa
javnozdravstvenih mjera u zaštiti
zdravlja pu anstva KZZ u 2009. g.

Sukladno Ugovoru o korištenju sredstava prora una za 2009. godinu (Klasa: 500-01/09-01/15, Urbroj: 2140/1-10-09-1, od 19. velja e 2009. godine), Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije dostavio je ovom Upravnom odjelu Izvješ e o realizaciji Programa javnozdravstvenih mjera u zaštiti zdravlja pu anstva za 2009. godinu.

Predmetno Izvješ e sastavljeno je po Službama Zavoda, kako slijedi:

1. Služba za higijenu i epidemiologiju u 2009. godini obradila je ukupno 2289 prijava zaraznih bolesti (2008. – 24319. Distribuirano je 20 000 doza cjepiva i procijepljeno oko 19 000 osoba protiv gripe. Od epidemije nove gripe H1N1 na podru ju Županije bilo je sveukupno 3 500 oboljelih. Od ukupno 5 000 doza cjepiva cijepilo se 340 osoba. Prema kalendaru cijepjenja utrošeno je 52 000 doza cjepiva. Autirabi na stanica obradila je 173 osoba (2008. – 146), koje su na bilo koji na in bile ugrožene od strane doma ih ili divljih životinja dokazano bijesnih ili sumnjivih na bjesno u. Služba je organizirala i sudjelovala u akcijama promicanja zdravlja (Dan nepušenja, Pravilna prehrana i Živjeti zdravo).

Tijekom 2009. godine Služba je kontinuirano obavljala zdravstveni nadzor nad osobama (14 801 pregled) zaposlenim u proizvodnji i prometu hrane, zatim u odgojnim i obrazovnim te zdravstvenim ustanovama i osobama koje pružaju higijensku njegu pu anstva s ciljem što ranijeg otkrivanja mogu ih izvora zaraze.

2. Služba za javno zdravstvo vršila je prikupljanje, kontrolu i informati ku obradu statisti kih izvješ a iz zdravstvenih ustanova i ordinacija na podru ju Županije.

Iz statisti kih podataka izdvaja se podatak iz mortalitetne statistike o vode im uzrocima smrti u 2009. godini na podru ju Županije, a to su bolesti srca i krvnih žila 54%, a slijede maligne bolesti 21%.

Na pove anje stope oboljelih i umrlih od cirkulacijskih i zlo udnih bolesti, vidljivo iz Izvješ a, utjecali su demografski imbenici, tj. porast udjela stanovništva starijeg od 65 godina (starenje populacije) kao i «nezdrav» na in života (prekomjerna konzumacija alkohola, pove anje tjelesne težine, pušenje, nedovoljna tjelesna aktivnost, dijabetes, nezdrava prehrana s prevelikim unosom zasi enih masnih kiselina i dr.).

Od nasilnih smrti bilo je najviše slu ajnih ozljeda zbog padova 40%, samoubojstava s udjelom od 33,8% i nezgode pri prijevozu 19,7%.

Tijekom 2009. godine Služba je radila na provedbi Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke i Nacionalnog Programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva.

Po etak provedbe prvog ciklusa Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke bio je 02.11. 2006. godine te je u ovom ciklusu programa od ukupno pregledano 11 586 žena otkriveno 34 karcinoma. Po etak provedbe drugog ciklusa ovog Programa bio je 01.09. 2009. godine i pregledano je 1868 žena. Ukupni odaziv bio je 69%.

Po etak provedbe Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva bio je sije anj 2008. godine. Do sada je obra eno 3279 osoba, od 50 – 74 godina, pozitivan nalaz imalo je 15%, a od obavljeno 150 kolonoskopija otkriveno je 9 karcinoma.

U sastavu ove Službe djeluje i Centar za prevenciju i izvanbolni ko lije enje ovisnosti.

Prema podacima Centra na dan 31.12. 2009. godine registriranih u Pampidou obrascima bilo je 14 osoba, a 53 osobe bile su na izvršenju neke od mjera obveznog lije enja od ovisnosti o alkoholu.

Sukladno Nacionalnoj strategiji zlouporabe opojnih droga znatne aktivnosti Centra usmjerene su na provo enje preventivnih mjera u suzbijanju ovisnosti.

3. Služba za mikrobiologiju tijekom 2009. godine obradila je 37 313 uzoraka (u 2008. – 35 630). Glavni korisnici laboratorijskih usluga su ordinacije op e prakse, poliklinike te Op a bolnica i Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske i Stubi ke Toplice.

Djelovanje ove Službe od velikog je zna aja na spre avanju i suzbijanju bolni kih infekcija.

4. Služba za školsku preventivnu medicinu skrbrila je za ukupno 16 698 u enika i to 11 487 u enika u osnovnim i 5211 u enika u srednjim školama. Timovi školske medicine obavljali su sistematske i kontrolne preglede u enika, screening, namjenske preglede, rad u Savjetovalištu, zdravstveni odgoj, rad u Komisijama i cijepljenje prema kalendaru cijepljenja. Tako er, u skladu s Nacionalnim programom prevencije karijesa (stupio na snagu 2001.) Služba je provodila i Program prevencije karijesa i oralnog zdravlja. Programom su bili obuhva eni I, V i VIII razredi osnovnih škola i djeca s teško ama u razvoju koja se školuju pri Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice i Zavodu za rehabilitaciju Zajezda.

Ukupan broj karijesa na 4403 u enika iznosi 20,55%. Na osnovu pregleda i danih izvješ a vidljivo je da broj djece s problemom karijesa ima tendenciju pada, s time da je zastupljenost daleko ve a u ruralnim nego u gradskim sredinama.

5. Služba za zdravstvenu ekologiju u 2009. godini analizirala je:

- 1088 namirnica na mikrobiološke pokazatelje, od ega je 16 uzoraka ili 1,5% bilo neispravnih (isti postotak kao i 2008.),

- 175 uzoraka predmeta op e upotrebe, svi uzorci bili su zdravstveno ispravni,

- 12 590 otisaka u objektima za proizvodnju i promet hrane, od kojih je 234 ili 1,9% bilo zdravstveno neispravno (2008. – 3,4%),

- 1178 uzoraka vode za pi e u javnim vodovodima, 43 uzorka ili 3,6% bilo zdravstveno neispravno (2008. – 6,2%),

- 910 uzoraka vode za pi e u lokalnim vodovodima, 603 uzoraka ili 66,6% bilo neispravno (2008. – 62,7%),

- 514 uzoraka vode za pi e u lokalnim vodovodima – monitoring, 375 uzoraka ili 73% bilo neispravno (2008. – 94,3%),

- 109 uzoraka vode za pi e iz bunara, 90 uzoraka ili 82,5% bilo neispravno (2008. – 96,5%),

- 33 uzoraka voda na izvorištu – sirova voda, 26 uzoraka neispravno ili 78,8%,

- 294 uzoraka vode za kupanje, 269 uzoraka ili 91,5% bilo neispravno (2008. – 47,4%),

- 384 uzoraka otpadnih voda, 128 ili 33,3% bilo neispravno (2008. – 31,5%).

- ispitano 115 uzoraka površinske vode - monitoring (svaka etiri tjedna na devet vodotoka) na potocima: Topli ina, Horvatska, Kosteljina, Reka, Jertovec, Velika, Bistrica, te Jezerš ak uzvodno

i nizvodno od kožare Inkop. Kao i prošlih godina, najlošija je situacija na Jezeršaku nizvodno od tvornice Inkop, gdje je voda takve kvalitete da odgovara otpadnoj vodi.

Rezultati analize vode u ribnjacima i kupalištu na Bedekovanskim jezerima pokazali su zadovoljavajuću kvalitetu.

Sukladno Ugovoru o korištenju sredstava iz županijskog proračuna, koji je sklopljen između Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije i Krapinsko-zagorske županije, Zavodu je u 2009. godini isplaćeno za provođenje Programa javnozdravstvenih mjera u zaštiti zdravlja pučanstva 250.000,00 kn.

Na osnovi iznijetog može se zaključiti da se epidemiološka situacija nije značajno promijenila u odnosu na prethodnu godinu, te da i dalje zabrinjava porast zdravstveno neispravnih uzoraka vode za piće iz lokalnih vodovoda i bunara, slijedom čega se predlaže županu Krapinsko-zagorske županije da donese slijedeće:

Z a k l j u a k

1. Prihvata se Izvješće o realizaciji Programa javnozdravstvenih mjera u zaštiti zdravlja pučanstva Krapinsko-zagorske županije za 2009. godinu Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zlatar, Urbroj: 55/2010, od 25. veljače 2010. godine.

2. U cilju zaštite izvorišta predlaže se jedinicama lokalne samouprave da:

- donesu Odluku o zaštiti izvorišta iz kojih se koristi voda za piće, sukladno članku 91. stavku 3. toč. 1. Zakona o vodama («Narodne novine» broj 153/09) i odredbi Pravilnika o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta («Narodne novine» broj 55/02) u rokovima određenim provedbenim propisima iz članka 246. i 247. rečenog Zakona,

- u proračunima osiguravaju potrebna sredstva za posebna povećana ulaganja u javni vodoopskrbni sustav odnosno uređenje izvorišta lokalnih vodovoda, vode i proračuna o zakonskoj obavezi što bržeg priključenja u javni vodoopskrbni sustav.

S poštovanjem,

PRO ELNICA
Zorica Franjčić – Capar, dipl. iur.

Prilog: Izvješće Zavoda

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Krapinsko – zagorske županije
Zlatar, I.G. Kovačičević

Ur. Broj: 55 /2010

Zlatar ,25.02. 2010.

IZVJEŠĆE O RADU – EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA U 2009. godini

(Realizacija programa javnozdravstvenih mjera u zaštiti pučanstva
Krapinsko – zagorske županije)

SLUŽBA ZA HIGIJENU I EPIDEMIOLOGIJU

Epidemiološka služba je u protekloj 2009. godini u provođenju preventivnih epidemioloških aktivnosti obradila 2289 prijava zaraznih bolesti (2008.god. 2431) ,(u 2007.god. 2279)(u 2006.god. 2285) ,(u 2005.god.2303 prijave, u 2004.god. 3683 prijave,u 2003.god.2409 prijava,u 2002. god.-2520 prijava)

Najčešće prijavljene zarazne bolesti bile su:

- gastroenterocolitis + enterocolitis 414 (634 u 2008.god.)
- varicellae 850 (935 u 2008.god)
- angina streptococcica + scarlatina 191 (106 u 2008. god)
-
- erysipelas 86 (86 u 2008.god.)
- herpes zoster 138 (146 u 2008.god.)
- pneumonia 222 (135 u 2008.god..)
- chlamydiasis , HPV,OSPB 29 (22 u 2008.god)
- helminthiasis 17 (16 u 2008.god)
- lyme boreliosa- krpelj 32 (45 u 2008.god)
- hepatitis C 6 (3 u 2008. god)
- meningoencefalitis acarina 6 (11 u 2008.god)
-

Epidemiološkim izvidom, anketom i tuberkulinskim testiranjem obrađeno je:

- 25 prijavljenih od TBC ,15 muškaraca,10 žena
- u 2008.god. 43 prijavljenih, 28 muškaraca i 15 žena,
- 50 osoba u obiteljskom kontaktu

Kod salmoneloznog trovanja hranom obrađeno je 128 kliconoša i 208 kontakata(u 2008.god- 93 kliconoša i 246 kontakta) koji su praćeni do tri mjeseca od dijagnoze bolesti.

Cijepljenje protiv hepatitisa B provedeno je kod 371 zdravstvenog radnika i kod 8 prijavljenih osoba zbog ubodnog incidenta na radnom mjestu.

Imunoprofilaksa protiv pneumokoka provedena je kod 104 osobe kod kojih je cijepljenje epidemiološki indicirano (zbog splenektomije i malignih bolesti limfnog sustava, te štitenici domova starih i socijalnih ustanova).

Imunoprofilaksa je provedena i kod 61 kontakta HbsAg pozitivnih osoba (u 2008.24), te 12 osoba koje su se cijepile zbog putovanja u rizične zemlje.

Preekspozicijsko cijepljenje protiv krpelnog meningoencephalitisa, a po epidemiološkoj indikaciji provedeno je kod 48 osoba. Protiv tifusa je primarno cijepljeno 43 komunalnih radnika.

Distribuirano je 20 000 doza i procijepljeno oko 19 000 osoba (kronični bolesnici, zdravstveni radnici, stariji od 65 godina i ostali) protiv gripe. Cjepivo se namaruje prema potrebama cjepitelja, a unatoč tome opet se veliki broj doza ne iskoristi nego se neškodljivo uništava.

Epidemija nove gripe H1N1 2009. Započela je u 10. mjesecu te smo u 15 epidemioloških tjedana zabilježili 1698 prijava, ali se može reći da je na području županije bilo sveukupno 3500 oboljelih jer se svi nisu javljali svojim liječnicima ako nije bila komplikacija, a takva je i bila preporuka epidemiološke službe. Od ukupno 5000 doza cjepiva za našu županiju potrošeno je, odnosno cijepilo se 340 osoba prema kategorijama SZO. Težih nuspojava cijepljenja novim cjepivom protiv ove nove gripe nismo zabilježili.

Prema programu obveznog Kalendara cijepljenja utrošeno je 52 000 doza cjepiva.

Antirabična stanica je tijekom 2009. obradila je 173 osoba (2008.-146 osoba), (2007.god. - 158 osoba) (2006. god.- 131 osobu), (2005. godine obradila 166 osoba, u 2004 pregledano 164 osobe) koje su na bilo koji način bile ugrožene od strane domaćih ili divljih životinja dokazano bijesnih ili sumnjivih na bijesnoću.

Od ukupnog pregledanog broja osoba, imunoprofilaksom je tretirano 51 osoba –vakcinom 48, vakcinom i HRIGom 83 osobe (53 osobe u 2007.god) radi ugriza / ogrebotine / kontakta s psom 22, mačkom 13, štakor 2, kunal

Organizacijom i sudjelovanjem u akcijama promicanja zdravlja (Dan nepušenja i Pravilna prehrana, Živjeti zdravo) timovi epidemiologa, socijalne medicine i školskih liječnika doprinijeli su novim znanjima i stavovima o zdravom načinu života.

Zdravstveno prosvjetovanje kroz stalnu prisutnost u medijima provodilo se redovito, kontakt emisijama, putem lokalnih radio postaja te predavanje o aktualnim temama: nova gripa, sezonska gripa, bijesnoća, trihineloza, salmoneloza, preventivne mjere na putovanju u ljetno vrijeme, visoka temperatura kod djece, alergijske bolesti, Q groznica, trovanje gljivama, promjene u kalendaru cijepljenja- obavezna i neobavezna cijepljenja, rak dojke, rak debelog crijeva, rak maternice, kardiovaskularne bolesti, pušenje kao rizični faktor, TBC, hepatitis A, B i C, zdravstvena ispravnost vode za piće i druge predložene teme.

Tečajevi «higijenskog minimuma» provode se kao mjera zdravstvenog odgoja osoba koje rade u prometu i proizvodnji živežnim namirnicama. U 2009. godini provedeno je 41 tečaj koji je pohađalo 1170 osoba.

DDD odsjek ZZJZ obavio je obaveznu preventivnu dezinfekciju kao posebnu mjeru u 12 objekata sa ukupno 12 intervencija, obaveznu dezinsekciju u osam objekata sa osam intervencija te obaveznu deratizaciju u 249 objekata sa 445 intervencija. Obuhvaćeni objekti su: objekti za proizvodnju, za skladištenje i prodaju namirnica, ugostiteljski objekti, škole i vrti i.

Obavljen je isto tako stručni nadzor preventivne sustavne deratizacije kao posebne mjere za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti prilikom 12 tretmana gradova i općina Krapinsko-zagorske županije.

Tijekom 2009. godine kontinuirano se obavljao zdravstveni nadzor nad osobama (14 801 pregleda) zaposlenim u proizvodnji i prometu hrane, djelatnicima zaposlenim u odgojnim i obrazovnim ustanovama, osoblju zaposlenog u zdravstvenim ustanovama i osoba koje pružaju higijensku njegu pučanstvu s ciljem što ranijeg otkrivanja mogućih izvora zaraze među njima.

KRETANJE ZARAZNIH BOLESTI NA PODRU JU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE U 2009. GODINI

BOLEST	U	M	Ž	0-6			7-19			20-60			61>		
				U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž
SALMONELLOSIS	79	40	39	30	15	15	14	9	5	30	15	15	5	1	4
TOXIINFECTIO ALIMENTARIS	35	19	16	21	13	8	3	2	1	9	4	5	2	-	2
GASTROENTEROCOLITIS + ENTEROCOLITIS	414	224	190	143	70	73	98	50	48	148	95	53	25	9	16
HEPATITIS VIROSA B	5	4	1	-	-	-	2	2	-	3	2	1	-	-	-
HEPATITIS VIROSA C	6	3	3	-	-	-	-	-	-	4	2	2	2	1	1
NOSILAŠTVO HBs Ag	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
ANGINA STREPTOCOCCICA + SCARLATINA	191	100	91	89	47	42	76	41	35	20	10	10	6	2	4
ERYSIPELAS	86	41	45	-	-	-	4	3	1	43	25	18	39	13	26
TETANUS	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
PERTUSSIS	4	3	1	3	3	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
RUBEOLA	15	3	12	2	2	-	12	1	11	1	-	1	-	-	-
VARICELLAE	850	450	400	417	217	200	372	196	176	61	37	24	-	-	-
PAROTITIS EPIDEMICA	2	-	2	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
MONONUCLEOSIS INFECTIOSA	47	31	16	15	11	4	25	18	7	7	2	5	-	-	-
TUBERCULOSIS ACTIVA	18	12	6	-	-	-	1	-	1	12	9	3	5	3	2
GONORRHOEA	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
SCABIES	11	7	4	-	-	-	1	1	-	4	2	2	6	4	2
MENINGITIS EPIDEMICA	3	2	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1
ENTEROVIROSIS	8	5	3	4	2	2	1	1	-	3	2	1	-	-	-
PNEUMONIA + BRONHOPNEUMONIA	222	109	113	43	25	18	22	11	11	89	47	42	68	26	42
HERPES ZOSTER	138	46	92	-	-	-	9	5	4	64	21	43	65	20	45
LYME BORRELIOSIS	32	15	17	6	2	4	6	4	2	14	8	6	6	1	5
HELMINTHIASIS	17	8	9	3	2	1	7	4	3	4	1	3	3	1	2
MENINGITIS VIROSA	7	3	4	-	-	-	3	-	3	4	3	1	-	-	-
MENINGOENCEPHALITIS ACARINA	6	5	1	1	1	-	-	-	-	3	2	1	2	2	-
LEPTOSPIROSIS	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
PEDICULOSIS CAPITIS/CORPORIS	10	3	7	1	-	1	7	3	4	1	-	1	1	-	1
CHLAMYDIASIS	7	-	7	-	-	-	-	-	-	7	-	7	-	-	-
SY INFLUENZE	33	13	20	1	1	-	18	8	10	12	4	8	2	-	2
SPB	22	8	14	4	3	1	2	2	-	15	2	13	1	1	-
SEPSA	17	1	16	-	-	-	1	1	-	15	-	15	1	-	1
UKUPNO	2289	1156	1133	785	415	370	686	362	324	577	295	282	241	84	157

SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO

IZVJEŠĆE O RADU SLUŽBE ZA JAVNO ZDRAVSTVO ZA 2009. GODINU:

1. ZDRAVSTVENA STATISTIKA

Služba za socijalnu medicinu i zdravstvenu statistiku vršila je tijekom 2009. godine sustavno prikupljanje, kontrolu i informatičku obradu statističkih izvješća iz zdravstvenih ustanova i ordinacija na području Županije.

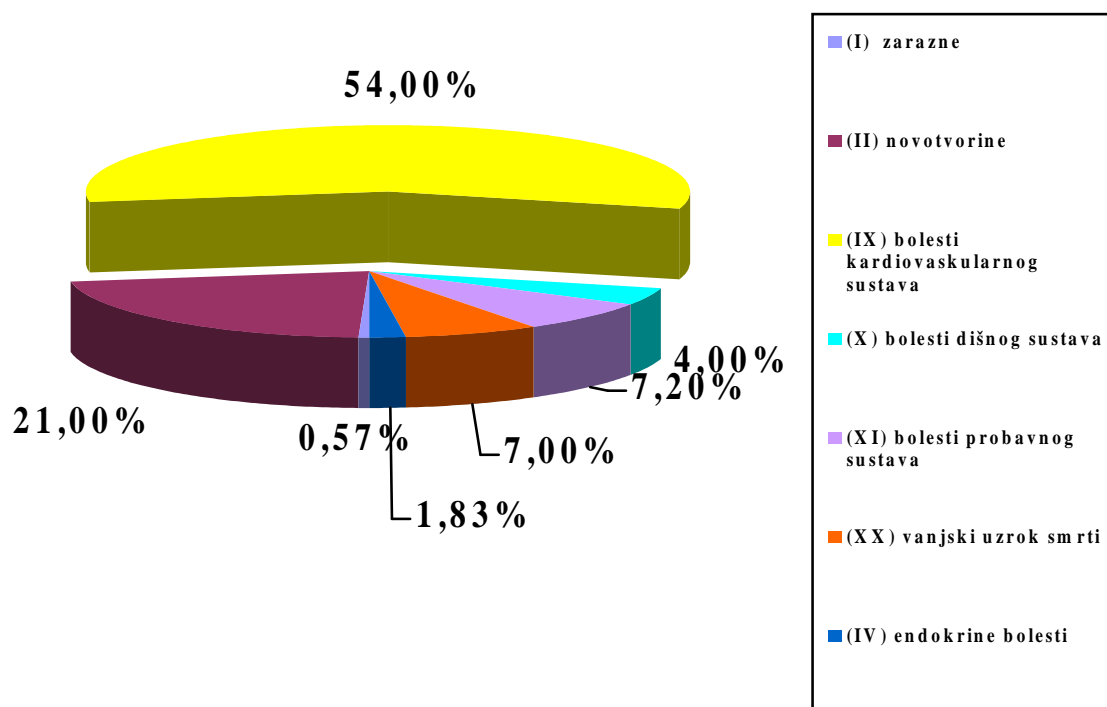
1.1..Prikupljanje podataka iz zdravstvenog sustava

- Statistika o radu **opće medicine**, zdravstvena zaštita **predškolske djece, žena, stomatološka zaštita**
- statistika o provođenju specifičnih i preventivnih mjera **školske djece** i mladeži
- statistika o radu i o utvrđenim bolestima i stanjima-**medicine rada, hitne medicinske pomoći, patronaže i kućne njege**
- statistika o radu i o utvrđenim bolestima i stanjima u ordinacijama **specijalisti konzilijarne** djelatnosti,
- statistika liječenih bolesnika u službi za **stacionarno liječenje**: bolesničko-statistički list (BSO), bolesnika liječenih od malignih bolesti (BSO ONKO-tip), te list rehabilitacije.
- statistika **poroda**
- statistika **prekida trudnoće**
- statistika **ovisnosti**-osnovni podaci o ovisnicima i programu liječenja (Pompidou listići),
- prijava **maligne** neoplazme (izvanbolnička)
- prikupljanje, kontrola, obrada obrazaca o provedenim **preventivnim pregledima** osoba starijim od 50 godina,
- rad na unaprjeđenju kvalitete **mortalitetne** statistike
- izvješće o organizaciji i djelatnicima u **ljekarnama**.

1.2. Smrtnost i pobol

Objedinjavanjem prikupljenih podataka mortalitetne statistike dolazimo do sljedećih zaključaka: vodeći uzroci smrti su bolesti srca i krvnih žila 54%, a slijede maligne bolesti 21%.

Slika 1. Udio određenih skupina bolesti u mortalitetnoj strukturi

Izvor: Državni zavod za statistiku

Vodeći uzroci smrti po pojedinačnim dijagnozama za Krapinsko-zagorsku županiju za **op u populaciju** su:

- moždani udar,
- kronična ishemična bolest srca,
- insuficijencija srca,
- akutni infarkt miokarda,
- rak debelog crijeva.

Poredak po spolu je sljedeći:

Kod muškaraca vodeći uzroci smrti su:

- moždani udar (u kasnijoj životnoj dobi)
- infarkt miokarda (sa pomakom prema mlađim dobnim skupinama)
- kronična ishemijska bolest srca,
- zatajenje srca,
- rak pluća i rak debelog crijeva.

Kod žena vodeći uzroci smrti su:

- moždani udar,
- kronična ishemijska bolest srca,
- insuficijencija srca,
- infarkt miokarda,
- rak dojke i rak debelog crijeva.

Bolesti cirkulacijskog sustava vodeći su uzrok smrtnosti, a također i veliki javnozdravstveni problem. Ishemične bolesti srca (infarkt miokarda) uzrok su sve većeg broja prijevremenih smrti kod muškaraca.

Od *zlo udnih bolesti* u 2008.godini je umrlo 413 osoba 20,6% svih umrlih. Smrtnost je, kao i učestalost raka u porastu.

Tablica 1. Najčešći uzroci umiranja od zloćudnih bolesti za žene

DIJAGNOZA	ŠIFRA
1. rak debelog i završnog crijeva	C18,C20
2. rak dojke	C50
3. rak jajnika	C56
4. rak želuca	C16
5. rak pluća	C34

Izvor: DZS, ZZJZ KŽŽ

Tablica 2. Najčešći uzroci umiranja od zloćudnih bolesti za muškarce

DIJAGNOZA	ŠIFRA
rak pluća	C34
rak debelog i završnog crijeva	C18/C20
rak želuca	C16
rak prostate	C20/C61
rak jetre	C22
rak grkljana	C32

Izvor: DZS, ZZJZ KŽŽ

Na povećanje stope oboljelih i umrlih od cirkulacijskih i zloćudnih bolesti utječu demografski čimbenici tj. porast udjela stanovništva starijeg od 65 godina (starenje populacije) kao i „nezdrav“ način života (loše životne navike koje su rizični faktori za veliki broj kroničnih nezaraznih bolesti).

Nasilne smrti

Nasilne smrti čine 7,1% u ukupnom mortalitetu i uključuju sve smrti od ozljeda/trovanja ili njihovih posljedica nastale nesretnim slučajem ili uzrokovane namjernim ozljeđivanjem ili samoozljeđivanjem, posljedicama ratnih djelovanja te zbog neutvrđenog i nepoznatog vanjskog djelovanja. Od nasilnih smrti u našoj županiji ima najviše slučajnih ozljeda najčešće zbog padova 40%, slijede samoubojstva sa udjelom od 33,8% i nezgode pri prijevozu 19,7%.

Nasilne smrti kao uzrok smrti u žena (4,2% svih umrlih žena) su u manjem udjelu nego u muškaraca (9,6% svih umrlih muškaraca).

2. PREVENTIVNE MJERE I RAD NA PROMOCIJI ZDRAVLJA:

- Na području Zlatara u sklopu javno zdravstvene aktivnosti s ciljem poboljšanja prenatalne skrbi organizira i provodi tečaj za trudnice u suradnji sa timom za zaštitu zdravlja žena iz Doma zdravlja KŽŽ.
- Osmišljavanje i izrada edukativnih materijala: CD prezentacija, brošure, plakate i letke za više preventivnih programa.
- Sudjelovanje u radio emisijama s temama: maligne bolesti (prevencija raka dojke i raka debelog crijeva), prevencija rizičnog ponašanja kod mladih, pušenje kao faktor rizika, te predavanja na temu prevencija raka vrata maternice.

3. PROVOĐENJE NACIONALNIH PROGRAMA

3.1. Nacionalni Program ranog otkrivanja raka dojke

Incidencija (broj novooboljelih) raka dojke je u stalnom porastu. Godišnje oko 50 žena sazna da boluje od raka dojke. U više od 50% žena do te spoznaje dođe kad je bolest već uznapredovala.

Povećanje broja novooboljelih žena može se pripisati boljoj dijagnostici i većem obuhvatu pregledanih žena, ali visoka stopa smrtnosti ukazuje da je broj otkrivenih slučajeva u ranom stadiju bolesti nedovoljan.

Bolest se rijetko javlja prije dvadesete godine života, zatim se učestalost povećava, a najčešća je između 45 i 64 godine života.

Nacionalnim programom obuhvaćene su sve žene u dobi od 50-69 godina

Aktivnosti službe:

- Provođenje promotivnih aktivnosti, rad s medijima,
- Osmišljavanje, izrada i distribucija materijala edukativnog sadržaja (letaka, plakata i brošura)
- Komunikacija s odgovornima u bolničkim djelatnostima i pripadajućim mamografskim jedinicama,
- Slanje poziva na kućnu adresu, svakodnevno komuniciranje putem besplatnog telefona, pomoć pri ispunjavanju anketnog listića, dogovaranje termina i sl.,
- Kontinuirana komunikacija sa Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi,
- Obrada anketnih listića i nalaza mamografije,
- Slanje mjesečnog, agregiranog izvješća HZJZ,
- Izvješćivanje Ministarstva zdravstva o provedenim aktivnostima
- Početak provedbe prvog ciklusa programa bio je 2.11.2006.
- Početak provedbe drugog ciklusa bio je 1.9.2009.
- U prvom ciklusu pregledano je 11586 žena i otkriveno 34 karcinoma u ranoj fazi.
- U drugom ciklusu do sada je pregledano 1868 žena
- Mamografije se provode o OB Zabok, SB Krapinske Toplice i Poliklinici Medirad u Zlataru.
- Ukupno odaziv je 69%, ali općenito gledajući odaziv mlađih je i do 80%.

3.2. Nacionalni Program ranog otkrivanja raka debelog crijeva

- Programom će biti obuhvaćeni muškarci i žene od 50-74 godine kroz tri godine
- Početak provedbe siječanj 2008.
- Do sada test na okultno krvarenje napravilo 3279 osoba, pozitivan nalaz imalo 15%, obavljeno je 150 kolonoskopija, do sada je otkriveno 9 karcinoma

CENTAR ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNI KO LIJE ENJE
OVISNOSTI

AKTIVNOSTI CENTRA

Temeljem provedbenog programa Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga u 2007. godini proveli smo uskla enje programa rada Centra pa tako od 2008. godini djelujemo prema specificiranim aktivnostima. Centar za prevenciju i izvanbolni ko lije enje ovisnosti je i u 2009. godini bio nositelj slijede ih provedbenih aktivnosti:

I Prikupljanje i analiza podataka o zdravstvenom stanju i radu u zdravstvu u vezi sa uporabom opojnih droga

1. Obvezno prijavljivanje svih onih koji su bili na ambulantnom lije enju zbog uzimanja ili ovisnosti o opojnim drogama
2. Izrada zdravstvenih pokazatelja iz podru ja zlouporabe droga
3. Vo enje Registra osoba lije enih zbog zlouporabe opojnih droga
4. Koordinacija uvo enja županijskih registara osoba lije enih protiv zlouporabe opojnih droga
5. Pra enje proširenosti infekcije HIV-om, hepatitisom B i C me u ovisnicima
6. Pra enje smrti i uzroka smrti me u ovisnicima
7. Uvo enje posebne evidencije za ovisnike koji su u programu lije enja uz farmakoterapiju metadonom i buprenorfinom
8. Ažuriranje donesene liste ovlaštenih lije nika za postavljanje indikacija za farmakoterapiju opijatskih ovisnika metadonom i buprenorfinom

II Promidžbeno – edukativne aktivnosti o štetnosti opojnih droga koji su namijenjeni djeci, mladeži i njihovim roditeljima – publicirani informativni i edukativni leci, brošure i drugi materijali za djecu, mlade i roditelje

1. Distribucija brošura namijenjenih edukatorima i roditeljima na podru ju KZŽ
2. Izrada programa obilježavanja Me unarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama
3. Osmišljavanje i provo enje posebnih aktivnosti s ciljem obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15.11. do 15.12.) na podru ju KZŽ

III Planiranje i sudjelovanje u provo enju zdravstvenog odgoja i prosvje ivanje op e i specifi nih populacijskih skupina

1. Savjetodavni i edukacijski rad s radnicima u školama za školske preventivne programe
2. Stalna koordinacija, nadzor i pra enje rada te provo enje stru nih doktrina u službama za prevenciju ovisnosti
3. Unaprje enje prepoznavanja i ranog otkrivanja visokorizi ne populacije
4. Rad s djecom i mladima koji su zate ni u posjedovanju i konzumiranju sredstava ovisnosti i uklju ivanje u program pra enja i individualne, grupne ili obiteljske terapije

5. Sudjelovanje u posebnim programima promicanja zdravlja
6. Organiziranje i sudjelovanje na javnim tribinama u svrhu informiranja i senzibilizacije javnosti

IV Oblikovanje doktrine zdravstvenog aspekta liječenja bolesti ovisnosti te koordinacija i nadzor njezine primjene

1. Provođenje testiranja urina na droge u skupinama ili kod pojedinaca s rizikom ponašanjima prema stručno usuglašenim smjernicama, kao i kod ovisnika prije i za vrijeme tretmana
2. Provođenje individualne, grupne psihoterapije i edukacije te kontrola apstinencije
3. Provođenje praćenja, rehabilitacije i nadzora skrbi o konzumentima i ovisnicima u procesu odvikavanja i održavanja
4. Nadzor nad provođenjem specifične farmakoterapije
5. Provođenje mjere obveznog liječenja ovisnika po odredbi ovlaštenog suda
6. Provođenje detoksikacije i liječenja
7. Primjena smjernica za farmakoterapiju ovisnika metadonom i buprenorfinom

V Smanjenje smrtnosti od predoziranja opojnim drogama, sprečavanje širenja zaraznih bolesti (HIV-a, AIDS-a, hepatitisa B i C)

1. Suradnja u provođenju programa podjele istog pribora sa NGO (GDCK Krapina)
2. Mogućnost dobrovoljnog i anonimnog testiranja na HIV, B i C hepatitis – u suradnji sa HE službom ZZJZ KZZ
3. Smanjenje smrtnosti uzrokovano predoziranjem opojnim drogama (individualno savjetovanje ovisnika)

VI Tretman, rehabilitacija ovisnika u zatvorskom sustavu

1. Poslijepenalni prihvat sa multidisciplinarnim pristupom za ovisnike o drogama

VII Međunarodna suradnja

1. Puna suradnja i sudjelovanje u redovitim edukacijama relevantnih institucija i tijela Europske unije (EMCDDA, ...)

VIII Trajna edukacija za zdravstvene i nezdravstvene radnike uključene u prevenciju i skrb o osobama s problemom ovisnosti i zlouporabe opojnih droga te edukacija zdravstvenih radnika o primjeni farmakoterapije u liječenju opijatske ovisnosti

Aktivna je suradnja s drugim institucijama i drugim akterima u prevenciji i lije enju bolesti ovisnosti:

1. Sudjelovanje u edukacijama za stru njake na temu prevencije ovisnosti, tretmana i rada s mladima rizi nog ponašanja u sklopu CARDS projekta u organizaciji Vladinog ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.
2. Tretman zatvorenika-ovisnika o opojnim drogama za vrijeme uvjetnog otpusta u suradnji sa Upravom za zatvorski sustav
3. Organizacija županijskih sastanaka sudaca sa Centrom za prevenciju ovisnosti u suradnji sa op inskim, prekršajnim sudovima, op inskim državnim odvjetništvima i Županijskim sudom u smjeru kvalitetnije suradnje i prihvata ovisnika po initelja kaznenih i prekršajnih djela
4. Organizacija okruglih stolova sa predstavnicima iz sustava socijalne skrbi
5. Stru ni sastanak na temu potrebe za posebnim izobrazbama za službenike koji provode tretman mlt. i pljt. ovisnika u centrima za socijalnu skrb (posebni program predvi en za šk.g. 2008./09.)
6. Trajna suradnja sa MUP-om u smislu zajedni kih preventivnih aktivnosti u školama
7. Trajna suradnja sa službenicima iz centara za socijalnu skrb u zajedni kim preventivnim aktivnostima u školama te sa zajedni kim klijentima
8. Trajna suradnja sa Obiteljskim centrom KZZŽ u smislu preventivnih aktivnosti te suradnja u radu sa klijentima koji imaju dodatne potrebe u tretmanu
9. Trajna suradnja sa gradovima i op inama te Županijom u podizanju razine kvalitete na polju prevencije ovisnosti
10. Suradnja sa Službom za školsku medicinu i HE službom ZZJZ KZZŽ u preventivnim aktivnostima.

Primjeri aktivnosti Centra za prevenciju i izvanbolni ko lije enje ovisnosti

U sklopu Centra radi Savjetovalište u Krapini svaki radni dan od 8 – 11 sati (po potrebi i u radnom vremenu Centra za prevenciju, od 7 – 15 sati) u prostorijama Zavoda za javno zdravstvo. Obzirom na potrebe korisnika usluga Savjetovališta, a i na sastav Stru nog tima Centra, omogu ava im se multidisciplinarna obrada. Tako er, obzirom da stru ni suradnici rade temeljem ugovora o djelu, jednom tjedno omogu en je dolazak u poslijepodnevnim satima za korisnike koji nisu u mogu nosti do i ujutro zbog škole ili posla te bi na taj na in narušili svoje radne obveze. U Savjetovalište korisnici dolaze dobrovoljno, upu eni od strane Op inskog državnog odvjetništva na višemjese no izvršenje posebne obveze lije enja od ovisnosti o drogama koje uklju uje testiranje urina i savjetodavni rad na korekciji stavova spram opojnih droga, zatim upu eni od strane škola, centara za socijalnu skrb, Obiteljskog centra KZZŽ ili sa roditeljima. Tako er dolaze i prijatelji ili ro aci osoba koje konzumiraju opojne droge po savjet o pristupu toj osobi ili po informaciju o simptomima konzumacije, izgledu i štetnom djelovanju droga. U tretman Centra uklju uju se i ovisnici-zatvorenici na dopustu ili na uvjetnom otpustu. Javljaju se osobe nakon završenog programa u terapijskim zajednicama po pomo u resocijalizaciji. Registriranih u Pompidou obrascima do 31.12.2009. je bilo 14 osoba, ukupno su 53 osobe bilo na izvršenju neke od mjera (mjera obveznog lije enja od ovisnosti o alkoholu, savjetodavni rad sa maloljetnicima zbog prekomjerne konzumacije alkoholnih pi a upu enih od strane centara za socijalnu skrb,..) u trajanju od 3 mjeseca do 1 godine, a

savjet je osobno potražilo još 146 osoba od kojih je bilo 42 roditelja koji su jednokratno ili nekoliko puta koristili usluge Savjetovališta, sami ili sa svojom djecom.

Mjere obveznog liječenja od ovisnosti o alkoholu uključuju rad sa članovima obitelji što omogućava ranu intervenciju kod djece koja su konzumenti alkohola ili drugih droga. Angažman u radu sa jednom i drugom populacijom iznimno je velik i zahtjeva visok nivo stručnosti i empatije. Tretmani traju u prosjeku sat vremena jednom tjedno ili jednom u deset dana. Uz njih u tretmanu je bio i učenik osnovne škole koji je već po dolasku na nastavu pod vidnim utjecajem alkohola. Za takav oblik pomoći sve su zainteresiranije naročito srednje škole. Rad je usklađen sa aktivnostima u školi, sa školskim liječnicima ZZJZ KZZ, Obiteljskim centrom KZZ i centrima za socijalnu skrb.

Održano je 154 predavanja i tribina za roditelje i učenike te edukativnih radionica za profesionalce, održano je 105 radio emisija i niz drugih suradnji sa medijima (objava članaka u regionalnom tjedniku Zagorskom listu, intervjui i izvještavanja o aktualnim događajima u dnevnim i tjednim listovima,...). U Centru se besplatno testira krv i urin na prisustvo opojnih droga i alkohola i pružaju razne druge usluge, a sve precizne podatke za ostale usluge koje pruža Centar za prevenciju može se iskoristiti iz tabelarnih izvješća koja smo svaku godinu slali Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo posebno za svaki mjesec u 2009. godini.

Centar je i ove godine poseban angažman uložio u rad sa zdravom populacijom, odnosno na primarnu prevenciju te rad na sekundarnoj prevenciji u sklopu rada Savjetovališta.

Na području naše županije provodimo pet preventivnih programa, a slijedi opis aktivnosti koje obuhvaćaju:

„ZNAM, HO U, MOGU“ preventivni je program koji se na bazi dobrovoljnosti provodi u osnovnim i srednjim školama. Usmjeren je na učenike, a odvija se tijekom gotovo cijele školske godine – od Mjeseca borbe protiv ovisnosti (15.11.-15.12.) do Međunarodnog dana borbe protiv zlorabe opojnih droga (26.06.). Prednost ovog programa je što ne opterećuje dodatno ni nastavnike ni djecu, a lako se uklapa u nastavu. Ne dolazi do problema sa školskim prijevozom ili dodatnim satima. Svake godine odabire se jedna tema, a učenici u sklopu postojećih predmeta (hrvatskog, likovnog, vjeronauka,...) izrađuju literarne, likovne i dramske radove. Na taj način imamo priliku vidjeti kako mladi razmišljaju o sebi i svemu što ih okružuje. Svaka škola bira najbolje radove po zadanim kategorijama i šalje ih na županijsku razinu. Na smotri radova koja je uvijek izuzetno dobro medijski popraćena (lokalne radio postaje, Večernji list, Jutarnji list, Zagorski list, HTV) dodjeljuju se priznanja i pokloni svim sudionicima finala, a posebna priznanja i nagrade dobivaju po tri najbolja rada u svakoj kategoriji. Izložba radova otvorena je deset dana nakon finala, besplatna je i otvorena za građanstvo. Djeca se pozitivno dokazuju, njihovo ime je u novinama, o njima se govori na radio postajama, prilog o događaju gleda se na televiziji, a njihovi radovi koriste se kao edukativni materijali u školama. Djeca koja su sudjelovala u programu, naročito ona nagrađena, postaju zvijezde u školi i pozitivno popularna. Model pozitivnog uzora među vršnjacima pokazuje se višestruko korisnim, a ovaj program omogućuje učenicima koji se ne ističu po ocjenama da budu uspješni i istaknu sposobnosti koje imaju. Velika uloga i odgovornost leži na mentorima koji provode program u školi koji imaju mogućnost potaknuti upravo ovu skupinu na rad zbog pozitivnog isticanja i izgradnje samopouzdanja i samopoštovanja. Ovaj program provodi se tri godine i postaje tradicija, a njegovu važnost prepoznale su i druge institucije poput Obiteljskog centra Krapinsko-zagorske županije koji se redovito uključuje u organizaciju finala te

sponzora koji omogu uju da nagradimo djecu. Posebnost ovogodišnjeg programa je suradnja sa Povjerenstvom za prevenciju ovisnosti Krapinsko-zagorske županije. Naime, ovogodišnja tema bila je izrada loga i slogana za Povjerenstvo te su djeca iji su radovi odabrani za logo i slogan dodatno nagra ena od strane Županije.

„ŠTO ZNAM O...“ radionice su koje članovi Stru nog tima Centra za prevenciju i izvanbolni ko lije enje ovisnosti u dogovoru sa školama provode sa u enicima na odre enu temu vezanu uz ovisnosti i asocijalna ponašanja, ali i uz donošenje odluka, procjenu informacija, izgradnju li nosti i druge teme koje su direktno ili indirektno vezane uz rad na prevenciji asocijalnih ponašanja. Dolazi se na poziv škole, a tema radionica odre uje se na temelju procjene stru nog suradnika u školi za ime to no postoji potreba i kojim redosljedom obra ivati teme.

„EDUKACIJA EDUKATORA“ program je namijenjen nastavnicima i roditeljima u osnovnim i srednjim školama. Nekoliko je tema koje se obra uju, a posebno su prilago ene nastavnicima ili roditeljima. Smisao predavanja je educirati nastavnike o sredstvima ovisnosti, prepoznavanju simptoma konzumacije sredstava ovisnosti, zakonskoj regulativi vezanoj uz zlouporabu opojnih droga te o mogu im na inima rješavanja problema i institucijama kojima se mogu obratiti za stru nu pomo . Roditelji dobivaju sli ne informacije prilago ene terminološki, ali usmjerene i na odnos roditelj-dijete uz informacije vezane uz odgovorno i djelotvorno roditeljstvo i uspješne na ine rješavanja konflikata. Posebna pažnja posve uje se roditeljima u enika ija djeca ulaze u pubertet (5. i 6. razred) i roditeljima ija djeca su na prijelazu iz osnovne u srednju školu (8. r. i po polasku 1. r. srednje škole).

„ZNAJJE DAJE PREDNOST“ je program koji je izra en sa namjerom da se stru njacima, koji su zaposleni u sustavima u kojima imaju priliku raditi sa konzumentima ili ovisnicima o drogama (zdravstvo, socijalna skrb, pravosu e,..), pruži što više informacija o prevenciji ovisnosti, vrstama droga i samoj bolesti ovisnosti te lije enju ovisnika. Na taj na in povezuje se sve ove sustave kako bi me usektorskom suradnjom postigli adekvatnu skrb i pružili širi spektar usluga. Svake godine održava se po barem jedan stru ni skup sa svakim sustavom koji djeluje na podru ju Krapinsko-zagorske županije. Tada imamo priliku uskladiti djelovanje i izvijestiti jedni druge o eventualnim promjenama u funkcioniranju. Osobno me usobno upoznavanje uvelike pridonosi kvalitetnijoj i intenzivnijoj suradnji tijekom godine. Krajem ove godine zapo eta je izrada materijala za jednodnevnu edukaciju stru njaka od strane tima ovog Centra na podru ju KZZ što e se prezentirati kao prijedlog na Vije u za prevenciju u 2010. godini.

„CENTAR ZA PREVENCIJU U ZAJEDNICI“ je program nastao u skladu sa aktivnostima koje su se provodile na razini naše županije. U želji da senzibiliziramo javnost za problem ovisnosti, da se lokalna uprava i samouprava angažira još aktivnije u preventivnim programima uz uklju ivanje svih relevantnih faktora, pokrenut je program koji ulazi u svaki dio županije. Osim namjere da se senzibilizira cjelokupna javnost o problemu ovisnosti, toliko je potrebno informirati je o mehanizmima prevencije. U ovaj program uklju eni su mediji svih vrsta koji emisijama, prilozima, lancima, stalnim rubrikama ili ciklusima radio emisija omogu avaju kontinuiranu prisutnost svijesti o ovisnostima kod stanovnika naše županije.

Nakon pilot projekta u Krapini kada je osnovana udruga mladih SKA koja djeluje ve 2 godine na kvalitetnom provo enju slobodnog vremena mladih, što je podržao Grad Krapina, u suradnji sa Mrežom udruga mladih i Krapinsko – zagorskom županijom dvije godine radilo se na osiguravanju prostora za mlade u Zaboku, a što je u skladu sa Planom za zdravlje KZZ i drugim strateškim dokumentima vezanih uz prevenciju ovisnosti. U 2009. godini, iseljenjem bolnice na lokaciju u Bra ak, dugogodišnje lobiranje dalo je rezultate te

je Županija dala velik prostor Zelene dvorane u Zaboku koja je bila prostor bolnice za predavanja sa popratnim prostorijama (ukupno oko 100 kvadrata) na ime Centra za prevenciju i izvanbolni ko lije enje ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo KZZ, a za potrebe djelovanja Mreže udruga mladih KZZ. Taj prostor mladi su ve po eli ure ivati, postoji mjese ni raspored za aktivnosti koje su se po ele odvijati i Zabok je time dobio mjesto u kojem mladi definiraju aktivnosti kojima se žele baviti, ali bez prisustva bilo kakvih sredstava ovisnosti.

Poseban naglasak stavljen je na radionice sa mladima u osnovnoj školi usmjerene na prevenciju ranog pijenja mladih koje se pojavljuje kao sve ve i problem u Hrvatskoj. Prekomjerno pijenje mladih izdvojeno je kao jedan od pet županijskih zdravstvenih prioriteta te se poduzimaju aktivnosti u skladu sa Akcijskim planom za zdravlje KZZ.

Održavana su predavanja i tribine za roditelje i stru ne suradnike i nastavnike u školama. Zbog optere enosti nastavnog programa, ove godine više smo koristili prilike poput tzv. masovnih roditeljskih sastanaka, a za edukaciju stru nih suradnika i nastavnika nastavni ka vije a. Nastavljene su aktivnosti na usmjerenom okupljanju mladih u smislu pomo i pri osnivanju klubova mladih na podru jima gdje još nisu osnovani, a postoje im klubovima osigurava se pomo Centra za prevenciju ovisnosti što se ti e prostorija za klub i rješavanja problema koji postoje, a gdje se mladi formalno-pravno ne snalaze. Rad Centra usmjeren je i na pomo u osnivanju sportskih i drugih vrsta klubova i njihovu promociju kao zdravog stila života. Mladi tu ulogu Centra prepoznaju i sve se eš e javljaju po savjete u Centar koji na taj na in pomaže realizaciju kvalitetnog provo enja slobodnog vremena. 2006. godine mladi u gradu Krapini osnovali su udrugu u ijem programu su razne kulturne, ekološke, socijalno osviještene akcije, a me u kojima i prevencija raznih oblika asocijalnih ponašanja kroz afirmativne oblike provo enja slobodnog vremena. U tom smislu Centar za prevenciju je bio spona izme u osnovnih i srednje škole, policije, centra za socijalnu skrb, Savjetovališta za mlade, brak i obitelj, katoli ke crkve i Grada te medija koji su pratili aktivnosti koje su zapo ete. U 2009. godini nastavljene su njihove sada skroz samostalne aktivnosti uz vrlo estu komunikaciju sa Centrom. Intenzivirana je suradnja sa Mrežom udruga mladih KZZ sa kojom je realizirano 5 projekata u godini, te kontinuirana suradnja tijekom godine sa željom da realiziramo zajedni ke ciljeve u prevenciji ovisnosti. Nastavljena je suradnja sa Gradskim društvom Crvenog križa, Hrvatskim Crvenim Križem i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi u provo enju programa smanjenja štete. Kontinuirana je suradnja sa Zajednicom klubova lije enih alkoholi ara KZZ i dogovoreni zajedni ki projekti za 2010. godinu u kojoj je ova Zajednica doma in svim klubovima lije enih alkoholi ara Hrvatske u organizaciji Ve eri poezije.

Kako je Centar ve prije prepoznao važnost medija putem kojih se može obratiti populaciji te istu senzibilizirati za problematiku ovisnosti, nastavljena je suradnja sa Radio Krapinom. Svakog utorka u istom terminu kontinuirano ide kontakt emisija koju Centar realizira u suradnji sa ovom radio postajom. Iako je mali broj slušatelja koji se javljaju u eter, imamo neformalna saznanja da je emisija slušana i da se razgovara o temama koje su u njoj obra ivane, pa se ak i naziva izvan etera nakon emisije da bi se postavilo pitanje o kojem se razgovara u slijede m terminu. U svom terminu ugoš ujemo stru njake iz Obiteljskog centra KZZ, centara za socijalnu skrb, klubova lije enih alkoholi ara, udruga mladih i drugih nevladinih udruga, lije nike i druge sa kojima Centar ima suradnju u širokom polju prevencije i lije enja bolesti ovisnosti, a koji svojim gostovanjem pridonose kvaliteti ciklusa emisija. lanovi Stru nog tima gostuju i u tematskim emisijama na drugim radio stanicama na podru ju županije tijeko itave godine. Tako er, sura uje se i sa pisanim

medijima tako da novosti proslje ujem o dnevnim novinama koje ih potom objavljuju na županijskoj strani u skladu sa ure iva kom politikom. Jednako tako sura ujem o sa „Zagorskim listom“, regionalnim tjednikom velike itanosti na podru ju ove županije, ali i šire, budu i da se može kupiti i u Zagrebu te drugim okolnim županijama. Postoji suradnja sa glasnogovornikom Županije koji sadržaje koje ostvarujemo u suradnji sa Županijom stavlja na Županijsku web stranicu. Naš Zavod ove godine je postavio svoju web stranicu: <http://www.zzjkzz.hr/>, a i ovaj Centar dobio je svoju mail adresu: prevencijakrapina@zzjkzz.hr pa smo iskoristili još jedan medijski prostor za približavanje op oj i stru noj javnosti.

Budu i da se tijekom godine obilježavaju razli ite obljetnice i dani, Centar za prevenciju uklju io se sa svojim aktivnostima u obilježavanje Me unarodnog dana borbe protiv zlouporabe opojnih droga i Me unarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti. Me unarodni dan borbe protiv ovisnosti 2009. godine obilježili smo finalom nagradnog natje aja „Znam, ho u, mogu“ koji je po eo u Mjesecu borbe protiv ovisnosti 2008. godine, a na kojem su sudjelovali u enici osnovnih i srednjih škola s podru ja ove županije što je popra eno medijski (sve radio postaje s podru ja ove županije, Ve ernji list, Zagorski list). U finalu natje aja realizirana je suradnja sa Obiteljskim centrom KZZ i Povjerenstvom za prevenciju ovisnosti Krapinsko-zagorske županije. Održana je i radionica zatvorenog tipa za ovogodišnje korisnike usluga Savjetovališta, organiziran je Tjedan otvorenih vrata Centra za prevenciju i izvanbolni ko lije enje ovisnosti, odradili smo posebnu radio emisiju posve enu Me unarodnom danu borbe protiv zlouporabe droga, poduprli smo akciju „Sportom protiv droge“ na županijskoj razini u kojoj je sudjelovalo preko tisu u u enika osnovnih i srednjih škola, organizirali pomo lanova udruga mladih u realizaciji sportskih natjecanja na kojima su u enici sudjelovali. Podržali smo koncert Udruge mladih Mraz iz Zaboka "Zvuk je dobar, zvuk je naš prijatelj. U suradnji sa PU Krapinsko zagorskom, Obiteljskim centrom KZZ, Gradskim društvom Crvenog križa i Domom ovisnika urmanec na Trgu Ljudevita Gaja u Krapini postavili smo štandove i dijelili promotivne i druge materijale kako bismo senzibilizirali javnost za problem ovisnosti. Istovremeno smo izložili i radove djece sa natje aja "Znam, ho u, mogu" koji daju jasne poruke o prevenciji ovisnosti i o uvanju zdravlja.

Povodom Dana obitelji u suradnji sa Obiteljskim centrom KZZ organizirali smo stru ni skup "Kako sa uvati zdravu obitelj", a u suradnji sa Obiteljskim centrom KZZ, Centrom za socijalnu skrb Krapina i MUP-om održali smo predavanje na temu ovisnosti i posljedica ovisnosti i trgovine ljudima. U suradnji sa centrima za socijalnu skrb, policijom, Obiteljskim centrom KZZ i Povjerenstvom za ravnopravnost spolova KZZ organizirali smo edukaciju stru njaka o ovim temama. U suradnji sa Službom za školsku medicinu ZZJZ KZZ održana su predavanja po osnovnim školama za roditelje u enika osmih razreda vezanih uz karakteristike adolescencije i mogu im rizi nim situacijama pri prelasku iz osnovne u srednju školu.

Tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti održan je velik broj predavanja, radionica i edukativnih radionica za roditelje, nastavnike, u enike i stru njake raznih profila kako od strane samog Centra tako i u sada sve intenzivnijoj suradnji sa predstavnicima Obiteljskog centra KZZ, PU Krapinsko zagorske i centra za socijalnu skrb. Ponovno smo postavili štandove u Krapini u istom sastavu kao i u 6. mjesecu te je sada ve vidljivo i od javnosti prepoznato zajedni ko djelovanje svih sudionika u prevenciji ovisnosti. Koordinator Centra za prevenciju je lan i Povjerenstva za prevenciju KZZ, Koordinacije za prevenciju Grada Zaboka,, a u planu je osnivanje takve koordinacije na podru ju Grada Krapine. Ujedno,

osnovano je Vijeće za prevenciju KZZ inicirano od strane policije te je naš predstavnik i u tom vijeću u aktivni član i jedan od predlagatelja preventivnog djelovanja Vijeća. Koordinator Centra uključen je u projekt izrade Županijske slike zdravlja i provođenja Akcijskog plana za zdravlje koji provodi Škola narodnog zdravlja Andrija Štampar u suradnji sa CDC, Atlanta, a koji traje od rujna 2002. godine. Izrađen je Operativni plan za zdravlje i za područje ovisnosti koji je u prosincu prošle usvojen od strane Županijskog poglavarstva, a aktivnosti iz Plana provode se tijekom ove dvije godine. Usko se surađivalo sa lokalnom upravom i samoupravom, zdravstvenim i socijalnim ustanovama, vjerskim zajednicama i svim ostalim razinama društva. Svi zajednički napori mogu pokazati rezultate na prevenciji ovisnosti.

Kao što smo prije naveli, u našoj županiji je prekomjerno pijenje u mladima izdvojeno kao jedan od pet županijskih zdravstvenih prioriteta te se problemu pijenja u mladima u slijedećem periodu planira dati više prostora, a u ovom je veliku ulogu kao provoditelj najvećeg broja aktivnosti predviđenih Akcijskim planom za zdravlje i Operativnim planom za 2010. godinu te Planom rada Povjerenstva za prevenciju ovisnosti KZZ dobio upravo Centar za prevenciju ovisnosti. Rad u Savjetovalištu Centra sa mladima koji prekomjerno konzumiraju alkohol prepoznat je od strane zajednice i od strane roditelja putem medijske promocije i promocije ovog vida rada Centra te je ove godine upućeno dvostruko više mladih sa ovim problemom u naš Centar. Obzirom na manji broj ovisnika registriranih kroz Pompidou obrasce, vidljivo je da je Centar prepoznat kao institucija kojoj se s povjerenjem po pitanju alkohola i mladih javljaju i roditelji i službene osobe iz škola, centara za socijalnu skrb te sudova i odvjetništava. U skladu s time ponovno je tiskana i distribuirana brošura o ovisnostima, simptomima i pojavnosti bolesti ovisnosti namijenjena roditeljima i nastavnicima na tribinama i predavanjima u školama, roditeljima i nastavnicima, a ujedno su i svi timovi Službe za školsku medicinu KZZ KZZ dobili primjerke koje distribuiraju po svim školama u skladu sa potrebama.

SLUŽBA ZA MIKROBIOLOGIJU

MIKROBIOLOŠKI LABORATORIJ ZABOK

Tijekom 2009. godine obavljena je mikrobiološka obrada uzoraka za preventivne i kurativne potrebe. Glavni korisnici laboratorijskih usluga su: ordinacije opće prakse, poliklinika, te stacionarne zdravstvene ustanove krapinsko-zagorske županije (Općina bolnica Zabok, Specijalna bolnica za rehabilitaciju Stubičke Toplice, Specijalna bolnica za rehabilitaciju Krapinske Toplice). Djelatnost laboratorija je polivalentna. Ona mora zadovoljavati široki krug korisnika velikim brojem različitih mikrobioloških pretraga.

Pri izboru pretraga odnosno odabiru pretraga uzeta su u obzir dva važna kriterija:

- 1. da se odabrana pretraga može uiniti jednako kvalitetno kao u svakom drugom mikrobiološkom laboratoriju u Zagrebu,*
- 2. da za takvu pretragu postoji dovoljno velika potreba kako bi se mogla rutinski izvoditi (zbog skupoće podloga, kemikalija, te njihova ograničenog roka uporabe).*

Mikrobiološki laboratorij tijekom 2008. godine je obavljao slijedeće pretrage:

- pretraga stolice na *Salmonelle* i *Shigelle**
- pretraga stolice na *Campylobacter**
- pretraga stolice na *Yersinia enterocolitica**
- bakteriološka pretraga urina
(uključujući i broj klica i antibiogram)*
- bakteriološka pretraga iskašljaja (izuzev TBC)*
- bakteriološka pretraga obriska očne spojnice*
- bakteriološka pretraga uha (zvukovoda)*
- bakteriološka pretraga obriska rane*
- bakteriološka pretraga obriska ždrijela i nosa*
- bakteriološka pretraga ždrijela na betahemolitički streptokok (β HS)*

- serološka identifikacija streptokoka (određivanje grupe)
- bakteriološka pretraga obriska uretre, vagine i cervika uterusa
- bakteriološka pretraga punktata
- bakteriološka pretraga na anaerobne bakterije
- hemokultura (bakteriološka pretraga krvi)
- parazitološke pretrage stolica

Od 2008. godine obavljamo pretrage stolice na Adenoviruse i Rotaviruse kod male djece.

Također provodimo serološke pretrage na markere: virusa hepatitisa A, virusa hepatitisa B, virusa hepatitisa C te virusa HIV-a.

U 2009. godini obrađeno je ukupno 37 313 uzoraka.

U svezi suradnje s higijensko-epidemiološkom službom Zavoda obrađivane su stolice za zdravstvene listove, zatim stolice bolesnika s akutnim proljevima kod pojave pojedina njih slučajeva ili epidemija radi utvrđivanja uzročnika i praćenja kliconoštva.

Tijekom 2009. godine obrađeno je ukupno 12 498 stolica, a izolirano je ukupno 65 Salmonela.

Viši brojevi izolacija prisutni su u toplijim mjesecima godine, a najčešće izolirana Salmonela je Salmonela enteritidis koja je izolirana 51 puta, zatim slijede, S. infantis izolirana 6 puta, S. typhimurium 4, S. gr. C 3 puta i S. gr. B. 1 puta.

Zbog javno-zdravstvenog značaja salmoneloza obrađivane su stolice osoba u obitelji kliconoša.

Ostali bakteriološki uzročnici proljeva prisutni su u vrlo malom broju.

Veliki dio uzoraka otpada na mokra no-spolne infekcije koji ine 15 750 pretraga.

Od toga ve ina uzoraka pripada uzorcima mokra e .

Naj eš i uzro nici infekcija mokra nih puteva su: Escherichia coli, Klebsiella pneumoniae, Enterococcus faecalis, Proteus mirabilis, Enterobacter spp., Pseudomonas spp., Providencia retgeri.

Od uzoraka spolnog trakta najzastupljeniji su uzorci obrisci cervika, obrisci uretre ,te ejakulat.

Uzorci dišnih puteva ine 4 145 pretraga. Streptococcus pyogenes je naj eš i bakterijski uzro nik infekcije gornjih dišnih puteva, a Streptococcus pneumoniae, Haemophilus influenzae i Klebsiella pneumoniae su naj eš e izolirani iz donjih dišnih puteva (iskašljaj).

Od velikog je zna aja djelovanje na spre avanju i suzbijanju bolni kih infekcija osobito na odjelima visokog rizika kao što su odjeli kirurgije, ginekologije i rodilišta, jedinica intezivnog lije enja. Svi njihovi nalazi su pra eni, te u slu aju pojave patogenih multirezistentnih bakterija upozoravano je osoblje odjela na mjere za spre avanje širenja i suzbijanja bolni kih infekcija. U svezi toga uzimane su nadzorne kulture , uzorci nežive okoline, traženje kliconoša i kontrola sterilizacije.

IZVJEŠĆE O IZVRŠENOM RADU SLUŽBE/ODJELA ZA MIKROBIOLOGIJU ZZJZ
KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE ZA
01.01-31.12. 2009.GODINE

Ukupno uzoraka: 37313

Ukupno pacijenata: 22578

BAKTERIOLOGIJA

-dijagnostika crijevnih infekcija

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 12498 (od toga HES 10893)

IZOLIRANO

SALMONELLA gr C	3
SALMONELLA ENTERITIDIS	51
SALMONELLA TYPHIMURIUM	4
SALMONELLA INFANTIS	6
SALMONELLA gr D	1

-dijagnostika respiratornih infekcija

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 4145

IZOLIRANO

BHS gr A	135
STR.PNEUMONIAE	149
HAEMOPHYLUS INFLUENZAE	34

-dijagnostika urogenitalnih infekcija

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 15750

uzorak	broj
URIN	14880
EJEKULAT	204
EKSPRIMAT PROSTATE	0
OBRISAK URETRE	28
OBRISAK VRATA MATERNICE	638

IZOLIRANO SOJEVA

LISTERIA SPP	0
UREAPLASMA UREALYTICUM	0
MYCOPLASMA HOMINIS	0
N.GONORRHORAE	0
C.TRACHOMATIS	0

-dijagnostika infekcija SŽS

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 0

IZOLIRANO SOJEVA

MENINGOKOK	0
PNEUMOKOK	0
H INFLUENZAE	0
BHS gr B	0
LISTERIJA	0
S.AUREUS	0
E.COLI	0
KRIPTOKOK	0
M.TUBERCULOSIS	0

-dijagnostika sepse

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 897

IZOLIRANO SOJEVA

MENINGOKOK	0
PNEUMOKOK	0
H INFLUENZAE	0
BHS gr B	0
LISTERIJA	0
S.AUREUS	180
E.COLI	96
KRIPTOKOK	0
ENTEROBAKTERIJE	233
P.AERUGINOSA	47
ANAEROBI	0
KVASCI	0

PARASITOLOGIJA

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 1127

IZOLIRANO SOJEVA

ASCARIS LUM.	6
ENTEROBIUS VERM.	71
TRICHURIS TRICH.	0
UKUPNO:	77

MIKOLOGIJA

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 492

IZOLIRANO SOJEVA

CANDIDA ALB.	105
CANDIDA KRUSEI	5
CANDIDA SPP.	50
UKUPNO:	160

VIROLOGIJA

-dijagnostika enteralnih virusa

PREGLEDANO KLINIČKIH MATERIJALA 205

ADENOVIRUSI	7
ROTAVIRUSI	15
UKUPNO:	22

-virološka serologija

PREGLEDANO SERUMA BOLESNIKA 536

DOKAZANA PROTUTIJELA

HAV	2
anti HBVs	138
anti HBVc	55
HBVag	7
HCV	11
HIV duo	0

SLUŽBA ZA ŠKOLSKU PREVENTIVNU MEDICINU

GODIŠNJE IZVJEŠE O RADU TIMOVA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŠKOLSKE DJECE I MLADEŽI ZA ŠKOLSKU 2008/09 GODINU.

Timovi školske medicine skrbili su za ukupno 16698 i to u osnovnim školama za 11487 učenika, a u srednjim za 5211 učenika. Svake godine broj učenika pada (u 2006 godini broj učenika bio je 17919).

Preventivni programi obuhvaćaju sistematske preglede učenika, kontrolne preglede učenika, screening, namjenske preglede, rad u savjetovalištu, zdravstveni odgoj, rad u komisijama i cijepljenje učenika prema kalendaru cijepljenja.

Prije polaska u prvi razred osnovne škole sistematski je pregledano 1345 djece dorađene za upis.

Redovito je upisano 1235 djece, kod 82 djece upis je odgođen, a 28 djece upisano je pod određenim uvjetima (opservacije, individualizirani program, prilagođeni program, poseban program).

Individualizirani pristup uz redovni program dobilo je 59 djece (40 dječaka i 19 djevojčica).

Po prilagođenom programu upisano je 78 djece (49 dječaka i 29 djevojčica), a 20 djece (13 dječaka i 7 djevojčica) je upisano po posebnom programu.

Po završetku upisa evidentirano je da su kod velikog broja djece prisutne određene teškoće koje zahtijevaju kompleksniju obradu i multidisciplinarni pristup (logoped, pedagog, defektolog, psiholog, psihijatar).

Radi se 157 djece te bi pozornost svih segmenata društva doprinijela rješavanju takvih problema (prije je potrebno zapošljavanje tima stručnjaka koji se bave poteškoćama u razvoju djece i problemima u odrastanju školske djece).

U petim i osmim razredima osnovnih škola izvršeno je 2993 (peti 1507), (osmi 1486) sistematski pregled, a u prvim razredima srednjih škola sistematski je pregledano 1060 učenika.

Screeninzi se rade u razredima gdje nisu predviđeni sistematski pregledi.

Screeninzima je obuhvaćeno 3883 učenika (prvi, treći i šesti razred osnovne škole).

Vidna boja ispitana je kod 1008 učenika. U svrhu ranog otkrivanja deformacija kralježnice te praćenje rasta i razvoja (mjerjenje tjelesne visine i težine) pregledano je 1435 učenika.

Na namjenske preglede javilo se 16438 učenika osnovnih i srednjih škola.

Najveći broj namjenskih pregleda vezano je uz cijepljenje. Slijede pregledi vezani uz probleme profesionalne orijentacije, odnosno za zdravstvene razloge koji sužavaju izbor zanimanja i pregledi za određivanje prilagođenog programa tjelesne kulture.

U savjetovanište se javilo 12916 učenika, roditelja ili profesora u svezi problema učenika, rizika njihovog ponašanja, mentalnog zdravlja, reproduktivnog zdravlja i kroničnih bolesti.

Savjetovanišnim radom obuhvaćeno je 5355 učenika osnovnih škola i 2187 učenika srednjih škola.

Broj obilazaka školskih ustanova iznosio je 883 za osnovne škole i 227 za srednje škole (obilazak školske kuhinje, higijensko epidemiološki, broj posjeta u školi).

Zdravstveni odgoj se provodio kao zasebna aktivnost te integrirana uz sistematske preglede i cijepljenja.

Primijenjene su slijedeće metode zdravstveno-odgojnog rada: individualni rad, rad u malim skupinama, radionice, tribine, rasprave i predavanja.

Zdravstveni odgoj namijenjen je učenicima, profesorima i roditeljima.

Kako u osnovnim školama u programu preventivnih i specifičnih mjera zdravstvene zaštite učenika ima više i broj aktivnosti, tako je i obuhvat zdravstvenim odgojem u osnovnim školama 20559 u odnosu na obuhvat zdravstvenim odgojem u srednjim školama 4787. U srednjim školama dodatno je obuhvaćeno 1500 djevojaka od prvog do četvrtog razreda obuhvaćeno predavanjem o reproduktivnom zdravlju i podijeljeno je 1500 paketa higijenskih tampona i ostalog obrazovnog materijala (poremećaj menstrualnog ciklusa, pravilno vođenje kalendara menstrualnog ciklusa, spolno prenosive bolesti, opasnosti od preranog ulaska u spolne odnose, značaj i važnost odlaska na ginekološke preglede).

SLUŽBA ZA ŠKOLSKU PREVENTIVNU MEDICINU

PREDMET :Izveš e o provedbi Programa prevencije karijesa i promocije oralnog zdravlja u Krapinsko-zagorskoj županiji

U periodu od 15.01.2009. do 20.12.2009.godine proveden je Program prevencije karijesa i oralnog zdravlja na području krapinsko-zagorske županije. Programom su bili obuhvaćeni I, V, VIII. razredi osnovnih škola kao i djeca sa teškoćama u razvoju koja se školuju pri Specijalnoj bolnici Krapinske Toplice i Zavodu za rehabilitaciju Zajeзда.

Plan je sadržavao:

Zdravstveno odgojno predavanje u smislu kako spriječiti zubni karijes.

Tijekom pregleda za upis u I. razred osnovne škole u sklopu sistematskog pregleda obavljen je i pregled zubi. Sa roditeljima je obavljen razgovor i savjetovanje o zdravoj prehrani koja je neophodna za zdrav i pravilan razvoj zubi, pravilna i stalna higijena zubi te redovita kontrola zubi kod nadležnog stomatologa. Ovisno o trenutnom stanju dalje ih se upućivalo kod nadležnog stomatologa.

Tijekom sistematskih pregleda učenika V. i VIII. razreda osnovne škole, obavljen je pregled zubi i na osnovu trenutnog stanja poduzete su mjere u provedenju sanacije zubi (upućivani su nadležnim stomatolozima ili poslani ortodontima). U sklopu toga održano je predavanje o zdravoj prehrani za zdrave, lijepe i bijele zube, u estalosti i važnosti pranja i održavanja zubi.

Edukacija o pravilnom provedenju oralne higijene. Flouridacija zubi. Orientacijski pregled zubi.

Prije pregleda za upis u I. razred osnovne škole obavljen je pregled zubi od strane stomatologa, posebno stanje šestica. Prezentirana je pravilna uporaba četkice za zube te naglašen značaj kontinuirane oralne higijene i eventualne flouridacija zubi.

TIM	I.razred	br.karijesa	%
TIM I--KRAPINA	334	50	14,90
TIM II--ZABOK	288	70	24,30
TIM III--OROSLAVJE	402	90	22,38
TIM IV--ZLATAR	386	140	36,26
UKUPNO	1410	350	24,82

Tabelarni prikaz karijesa za I razred

TIM	V.razred	br.karijesa	%
TIM I---KRAPINA	401	79	19,55
TIM II---ZABOK	343	70	20,40
TIM III.OROSLAVJE	377	90	23,87
TIM IV---ZLATAR	386	80	20,72
UKUPNO	1507	319	21,16

Tabelarni prikaz karijesa za V razred

TIM	VIII. razred	br. karijesa	%
TIM I--KRAPINA	386	50	12,95
TIM II--ZABOK	384	50	13,02
TIM III-- OROSLAVJE	327	60	18,34
TIM IV--ZLATAR	389	76	19,53
UKUPNO	1486	236	15,88

Tabelarni prikaz karijesa za VIII razred

RAZREDI	Ukupan broj u enika	br. karijesa	%
I. RAZRED	1410	350	24,82
V. RAZRED	1507	319	21,16
VIII. RAZRED	1486	236	15,08
UKUPNO	4403	905	20,55

Tabelarni prikaz ukupnog karijesa(I, V, VIII razred)

ZAKLJUČAK:

Hrvatski liječnički zbor, Hrvatsko društvo za dječju i preventivnu stomatologiju u suradnju sa Ministarstvom zdravstva Republike Hrvatske i Hrvatskim Zavodom za javno zdravstvo predložili su permanentno provođenje prevencije karijesa u skladu sa Nacionalnim programom prevencije koji je stupio na snagu 2001.godine.

Nositelj programa prevencije karijesa za 2009.godine je Školska preventivna medicina pri Zavodima za javno zdravstvo.

Iz ovogodišnjeg izvješća (molim pogledati tablične prikaze) možemo zaključiti da se broj djece sa karijesom postupno smanjuje. Ovogodišnje izvješće govori da ukupan broj karijesa na 4403 učenika iznosi 20,55. Iz ovoga se vidi da broj djece s problemom karijesa ima tendenciju pada, s time da je zastupljenost daleko veća u ruralnim sredinama nego u gradskim. Ovi rezultati nam govore da je to zajednički rad svih segmenata zdravstva koji rade s djecom (školski liječnik, pedijatar, obiteljski liječnik i stomatolog). Moram napomenuti da su školski liječnici uz dobru suradnju sa školama koje obilaze, a i sa roditeljima puno napravili kako na prevenciji ostalih bolesti tako i karijesa. Jedino tako, daljnjim zajedničkim, kontinuiranim i kvalitetnim radom svih kolega (svaki u svom području djelokruga) možemo ostvariti što kvalitetnije provođenje navedenog programa prevencije.

IZVJEŠ E
SLUŽBE ZA ZDRAVSTVENU EKOLOGIJU
ZA 2009. GODINU
(OD 01.01. – 31.12. 2009.)

U 2009. ANALIZIRANI SU UZORCI:

1. NAMIRNICA I PREDMETA OP E UPOTREBE –
MIKROBIOLOŠKI I KEMIJSKI
2. OTISAKA U OBJEKTIMA – MIKROBIOLOŠKA ISTO A
3. VODA ZA PI E – MIKROBIOLOŠKI I KEMIJSKI
4. VODA ZA KUPANJE (BAZENSKE VODE) – MIKROBIOLOŠKI I
KEMIJSKI
5. OTPADNIH I POVRŠINSKIH VODA – MIKROBIOLOŠKI I
KEMIJSKI
6. BIOLOŠKE KONTROLE STERILIZACIJE

1. NAMIRNICE I PREDMETI OP E UPOTREBE

- **Namirnice:** Od ukupno 1088 namirnica ispitanih na mikrobiološke pokazatelje bilo je 16 neispravnih – 1,5 % (isti postotak kao i 2008). (Tablica 1.) Radilo se o 14 uzorka mlije njih proizvoda, te 1 uzorku vo njih proizvoda i u jednom slu aju nisu odgovarala jaja. U mlije nim i vo nim proizvodima na eni su kvasci i Enterobakterije, dok je u jajima na ena Sallmonela.

Od 16 uzoraka namirnica iz uvoza nije odgovarao jedan uzorak zbog a od 33 uzorka iz doma e proizvodnje 5 ih je bilo neispravno. Radilo se o 3 uzorka bezalkoholnih pi a koja nisu odgovarala zbog aditiva, te 2 mlije na proizvoda koja nisu odgovarala zbog sastava (Tablica 3.). Nažalost, podaci za 2009 godinu vrlo su oskudni jer su ispitana samo 33 uzorka (2008 godine ispitano je 161 uzorak). Ovako mali broj uzoraka ispitano je iz razloga jer je tijekom 2009 godine na analizu od strane sanitarne inspekcije dostavljen samo jedan uzorak, a s druge strane ne provodi se sustavni monitoring zdravstvene ispravnosti namirnica. Ako uzmemo u obzir i injenicu, da je ispitano i mali broj uzoraka na zahtjev samih proizvo a a, dolazimo do ovako malog broja. Ništa bolja situacija nije ni sa uzorcima iz uvoza jer je u 2009 ispitano samo 16 u odnosu na 2008 kada je iz uvoza ispitano 101 uzorak namirnica. Razlog tome je centralizacija ispitnih laboratorija-grani ni inspektori uzorke na sipitivanja šalju u zagreba ke laboratorije.

- **Predmeti op e upotrebe:** Svih 175 uzorka predmeta op e upotrebe odgovaralo je ispitanim mikrobiološkim pokazateljima, kao i 34 uzorka ispitanih na kemijske pokazatelje. (Tablica 1)

TABLICA 1. UZORCI NAMIRNICA, PREDMETA OP E UPOTREBE I OTISAKA ISPITANI U 2009. GODINI

Vrsta analize	Doma a proizvodnja	Uvoz	Sveukupno
Uzorci namirnica			
Mikrobiologija	1088	0	1087
- ne odgovara	16	0	16
Kemija	33	16	49
- ne odgovara	5	1	6
Uzorci predmeta op e upotrebe			
Mikrobiologija	175	0	175
- ne odgovara	0	0	0
Kemija	34	0	34
- ne odgovara	0	0	0
Uzorci otisaka			
Ukupno objekata	2407	-	2407
- ne odgovara	31	-	31
Ukupno otisaka	12590	-	12555
- ne odgovara	234	-	234

TABLICA 2. MIKROBIOLOŠKA ISPRAVNOST UZORAKA NAMIRNICA DOMA E PROIZVODNJE ISPITANIH U 2009. GODINI

VRSTA NAMIRNICA	Ukupno ispitanih	Broj neispravnih	%
1. Mlijeko i mlije ni proizvodi	112	14	10.7
2. Meso i proizvodi	55	0	-
3. Ribe, školjke i rakovi i proizvodi	23	0	-
5. Masti i ulja	0	0	-
6. Kruh, tjestenina, keks	206	0	-
7. Kola i	64	0	-
8. Dje ja hrana i dijetne namirnice	0	0	-
9. Kava, kakao i ajevi	0	0	-
10. Bezalkoholna pi a	1	0	-
11. Alkoholna pi a	0	0	-
12. Aditivi i za ini	0	0	-
13. Vo e i vo ni proizvodi	3	1	33.3
14. Še er, bomboni, okolada, med	0	0	-
15. Povr e i proizvodi od povr a	4	0	-
16. Žitarice, leguminoze, brašno	0	0	-
17. Jaja i proizvodi od jaja	19	1	5.3
18. Sladoled	42	0	-
19. Gotova jela	559	0	-
UKUPNO	1088	16	1.5

TABLICA 3.:KEMIJSKA ISPRAVNOST UZORAKA NAMIRNICA DOMA E PROIZVODNJE I IZ UVOZA ISPITANIH U 2009. GODINI

VRSTA NAMIRNICE	Broj uzoraka iz doma e proizvodnje	Broj uzoraka iz uvoza
1. Mlijeko i mlije ni proizvodi	2	0
2. Meso i mesni proizvodi	0	8
3. Vo e i proizvodi	1	0
4. Kruh, tjestenine i keks	3	0
5. Povr e i proizvodi	0	1
6. Bezalkoholna pi a	15	0
7. Alkoholna pi a	1	7
8. Masti i ulja	0	0
9. Ribe i riblji proizvodi	5	0
10. Žitarice, leguminoze i brašno	0	0
11. Kola i	0	0
12. Še er, bomboni, okolade	0	0
13. Kava, kakao i ajevi	0	0
14. Jaja i proizvodi od jaja	5	0
15. Aditivi i za ini	0	0
16. Dje ja hrana i dijetetske namirnice	0	0
17. Ostalo	1	0
UKUPNO	33	16

2. OTISCI U OBJEKTIMA ZA PROIZVODNJU I PROMET HRANE

- **Otisci:** Od ukupno 12590 otisaka 234 je bilo neispravnih – 1,9 % (2008 -3,4%). Kako je prikazano u Tablici 4. najveći postotak nezadovoljavajućih je u mesnicama i hotelima.

Najčešće neispravni su bili otisci radnih površina, ruku osoblja, daske za rezanje i mašine.

TABLICA 4. IZVJEŠAJ O UZETIM OTISCIMA PO OBJEKTIMA U 2009. GODINI

OBJEKTI	Broj uzimanja po objektu	Ukupno otisaka	Otisaka ne zadovoljava	%
Dom za stare i nemoćne	59	405	7	1.7
Dom za djecu i mlade	10	55	0	-
Škola	156	785	6	0.8
Školski dom	9	45	0	-
Dječji vrtić	74	370	7	1.9
Bolnica	20	170	4	2.4
Zavodi	10	105	0	1.6
MUP	24	120	0	-
Hotel	30	195	7	3.6
Mesnice	48	260	17	6.5
Slastičarnice	19	95	1	1.0
Pećnjare, restorani, kafići	978	4940	79	1,6
Prodavaonice	766	3895	86	2.2
Manji objekti za proizvodnju namirnica	161	825	18	2,2
Tvornički restorani	31	155	2	1,3
Industrijski pogon	12	170	0	-
UKUPNO	2407	12590	234	1.9

3. VODE ZA PIJE

- **Javni vodovodi:** Rezultati analiza voda za pi je iz javnih vodovoda u 2009. godini bili su otkrivani dobri-samo 3,6 % uzoraka nije odgovaralo Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za pi je. (2008 g.-6,2%). Situacija se u odnosu na 2008 popravila iz razloga jer su nadležni organi shvatili da je razlog neispravnosti uzoraka zapravo loše ispiranje objekata koji su ispitivani. Dužim ispiranjem objekata iz kojih se uzimala voda u svrhu atesta (zbog dobivanja uporabne dozvole), smanjio se broj neispravnih uzoraka koji je uzrok neispravnosti bila povišena koncentracija mineralnih ulja.

- **Lokalni vodovodi:** U 2009 godini zbog monitoringa voda za pi je koji se provodi prema Pravilniku, nadležni je nadležnik plaćanja Županija, ispitano je dodatnih 514 uzoraka vode za pi je iz lokalnih vodovoda. Ukoliko se to pribroji broju uzoraka koji se ispituju temeljem ugovora s općinama i gradovima u 2009 godini ispitano je 910 uzoraka vode za pi je iz lokalnih vodovoda. Od toga broja čak je 603 uzoraka bilo zdravstveno neispravno, odnosno 66,6 %. No, ukoliko se taj odnos promatra samo kod uzoraka uzetih temeljem monitoringa, od 514 uzoraka, 375 uzoraka bilo je zdravstveno neispravno, odnosno čak 73%. Podatak od 73 % je relevantniji jer su se temeljem monitoringa ispitali i oni lokalni vodovodi za koje pojedine općine i gradovi nisu potpisale ugovore za sistematsku kontrolu. Naime, ni u 2009 godini nije potpisan ugovor o sistematskoj kontroli vode za pi je s gradom Zlatarom, općinama Lohor, Petrovsko i Turmanec. Zbog toga, ako se promatra ukupan broj uzetih uzoraka na lokalnim vodovodima (jer nije bitan izvor financiranja analiza, već rezultat analiza) dolazimo do prosjeka od 66,6%, no ako bi se uzorkovali i ispitivali svi vodovodi postotak neispravnih bi se popeo preko 70%. U prilog tome govori i uočena uzorkovanja, jer je realno za očekivati da se prilikom većeg uzorkovanja pojavi veći broj neispravnih uzoraka. Detaljan prikaz situacije u lokalnim vodovodima bit će prikazan u izvješću koje će biti dostavljeno zasebno.iti u dvije grupe:

- **Bunari:** Rezultati analiza voda za pi je iz bunara u 2009. godini su i dalje loši-82,5 % neispravnih uzoraka, no ipak bolji u odnosu na 2008 godinu kada je čak 96,5 % ispitanih uzoraka bilo neispravno. Postotak neispravnih se u 2009 godini smanjio najvjerojatnije iz razloga, jer su ljudi nakon što bi dobili rezultate analiza, započeli sa čišćenjem i dezinfekcijom bunara, pa bi ponovljena analiza bila dobra.

- **Voda na izvorištu-sirova voda-**u 2009 godini Zavod je potpisao ugovore za monitoring vode za pi je iz izvorišta, koje ispitivanje su prema Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za pi je dužni financirati distributeri, odnosno jedinice lokalne samouprave na kojima se nalaze lokalni vodovodi. Za 2009 godinu u planu su bili svi vodovodi koji opskrbljuju više od 500 korisnika, te smo trebali potpisati ugovore s 5 javnih distributera i čak 20 općina, odnosno gradova. Nažalost, u 2009 godini potpisani su ugovori sa samo 7 jedinica lokalne samouprave i 2 javna distributera. Zagorski vodovod ima od prije potpisan ugovor s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Specijalna bolnica za med. reh. Krapinske Toplice smatra da nisu obveznik jer njihova voda nije za pi je, već samo za sanitarne potrebe (ne odgovara Pravilniku zbog previsoke temperature), a distributer Humkom je odbio potpisati ugovor zbog cijene analize. Naime, u vodi iz izvorišta potrebno je ispitati sve pokazatelje iz Pravilnika u obimu proširene C analize, što je vrlo skupo. No unatoč cijeni, pohvaljujemo što su se za takvu vrstu ispitivanja odlučile općine: Stubičke Toplice, Jesenje, Maestri, Mihovljan, Budinšćina i Marija Bistrica, te grad Krapina. Temeljem tih ugovora ispitano je 33 uzoraka vode iz izvorišta i čak ih je 78,8 % zdravstveno neispravno. Najveći razlozi neispravnosti vode u izvorištima bila je mikrobiološka kontaminacija kao i vode uzorkovan na mreži. Ako se usporedi postotak neispravnih uzoraka u izvorištu (izuzevši javne vodovode) s postotkom neispravnih uzoraka

iz lokalnih vodovoda dolazimo do zaključka da su brojevi vrlo blizu, odnosno da se ništa ne poduzima kako bi se poboljšala zdravstvena ispravnost i osigurala zdravstveno ispravna voda na mreži. Za 2010. godinu na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo Ministarstvo je odlučilo da se smanji broj analiza (potrebno je raditi skraćene analize), pa se nadamo da će to rezultirati većim brojem potpisanih ugovora, što znači i većim brojem ispitanih uzoraka.

**TABLICA 5. IZVJEŠAJ O ZDRAVSTVENOJ ISPRAVNOSTI VODE ZA PIJELU
2009. GODINI**

Namjena vode	Ukupno uzoraka	Neispravno	% neispravnih
Voda za piće - javni vodovodi	1178	43	3,6
Voda za piće – lokalni vodovodi- ukupno	910	603	66,6
Voda za piće – lokalni vodovodi- monitoring	514	375	73
Voda u originalnoj ambalaži	12	0	-
Voda za piće - bunari	109	90	82,5
Voda na izvoru - sirova voda	33	26	78,8

4. VODE ZA KUPANJE-BAZENSKE VODE

U 2009 godini ispitano je 294 uzoraka bazenskih voda od čega je 269 bilo neispravno. Tako visok broj neispravnih uzoraka je zato jer su uzorci ocijenjeni prema prijedlogu Pravilnika o uvjetima kojima moraju udovoljavati bazenska kupališta i bazenska voda koji bi uskoro trebao stupiti na snagu. Naime, do sada su se bazenske vode ocijenjivale prema Odluci o higijenskim i sanitarnim uvjetima na bazenima, no budući je najavljeno stupanje na snagu navedenog Pravilnika, bazenske vode poželje smo ocijenjivati prema Pravilniku iz razloga da se može procijeniti u kojoj mjeri bi zadovoljavale zahtjeve iz novog Pravilnika. Rezultat je 91% nezadovoljavajućih uzoraka (Tablica 6), no taj postotak treba promatrati s rezervom, zato što svi pokazatelji na temelju kojih se radila ocjena ispravnosti ne predstavljaju potencijalni rizik za zdravlje kupaca. Ukoliko bi se promatrala neispravnost zbog mikrobiologije ili koncentracije klora, postotak neispravnih bio bi puno manji. Tako od ispitanih uzoraka zbog koncentracije klora (previsoke ili preniske) nije odgovaralo 105 uzoraka-35,7%, dok zbog mikrobiološke kontaminacije nije odgovaralo samo 39 uzoraka-13,3%. To je puno manji broj neispravnih uzoraka u odnosu na 2008 godinu kada nije odgovaralo 47,4% uzoraka. No, ono što se može zaključiti iz rezultata analiza je da se voda za kupanje, nažalost, ne izmjenjuje onom u estaloš u kojem bi trebala, niti se bazeni dopunjavaju s propisanom količinom, svježim, čistim vodom. Kada stupi novi Pravilnik na snagu, postojeće stare tehnologije pripreme vode za punjenje bazena, kao i obrade same bazenske vode, trebale se zamijeniti ili nadograditi kako bi uzorci odgovarali zahtjevima iz Pravilnika.

TABLICA 6. IZVJEŠAJ O ISPRAVNOSTI VODE ZA KUPANJE U 2009. GODINI

Namjena vode	Ukupno uzoraka	Neispravno	% neispravnih
Voda za kupanje-bazeni	294	269	91,5

TABLICA 7. RAZLOZI NEISPRAVNOSTI BAZENSKIH VODA

Razlog neispravnosti	Broj neispravnih	% neispravnih
Mikrobiološka neispravnost	39	13,3
Kemijska neispravnost (klor)	105	35,7
Redoks potencijal	181	61,6

5.OTPADNE I POVRŠINSKE VODE

- **Otpadne vode:** U 2009. godini analizirano je ukupno 384 uzorka otpadnih voda (Tablica 8). Prema rezultatima analize 128 uzorka otpadne vode ocijenjena su kao neodgovarajuća, što iznosi 33,5 % ukupno ispitanih uzoraka (2008 – 31,5 %). Najčešći uzroci neispravnosti kao i prošle godine bili su povišena vrijednost za BPK₅ i KPK, zatim ukupni fosfor, ukupni dušik, suspendirana tvar i detergentski sredstva.

- **Površinske vode:** Pored kontinuiranog ispitivanja površinskih voda vezanog uz ugovore (ove godine 27 uzoraka) u 2008. godini nastavljen je monitoring lokalnih površinskih voda koji financiraju Hrvatske vode, te je ispitano 115 uzoraka (svaka četiri tjedna na devet vodotoka). To su slijede i potoci: Topličina, Horvatska, Kosteljina, Reka, Jertovec, Velika, Bistrica, te Jezeršćak uzvodno i nizvodno od kožare „Inkop“. Kao i prijašnjih godina rezultati analiza većine potoka svrstavaju se u III ili IV vrstu (potoci se razvrstavaju od I-V vrste, pri čemu je I najbolja, a V najlošija). Također, kao i prošle godine najlošija je situacija na Jezeršćaku nizvodno od tvornice Inkop, gdje je voda takve kvalitete da odgovara otpadnoj vodi.

- **Ribnjaci i kupališta:** Mjesno se vrši analiza uzorka vode iz ribnjaka, a ljeti i kupališta na Bedekovskim jezerima. Većina pokazatelja odgovara I i II vrsti voda prema Uredbi o klasifikaciji voda takve vode mogu se koristiti za rekreaciju, kupanje te uzgoj određenih vrsta riba. Što se tiče kupališta koja su ocijenjena prema Naputku Ministarstva zdravstva rezultati su pokazali zadovoljavajuću kvalitetu vode i iako nisu svi pokazatelji odgovarali zahtjevima, nije bilo veštačenja zabrane da se voda koristi za kupanje.

**TABLICA 8.: IZVJEŠĆE O ANALIZIRANIM UZORCIMA
OTPADNIH I POVRŠINSKIH VODA U 2009. GODINI:**

Vrsta vode	Ukupno uzoraka	Neispravno	% neispravnih
Površinske vode	27	*	
Površinske vode - monitoring	115	*	
Ribnjaci i kupališta	17	*	
Otpadne vode	384	128	33.3
Sveukupno	543	-	-

Površinske vode klasificiraju se prema Uredbi o klasifikaciji voda od I-V vrste

6. BIOLOŠKA KONTROLA STERILIZACIJE

Biološkom kontrolom sterilizacije sporama provodi se u inkovitost sterilizatora u ambulantama opće medicine, stomatološkim, pedijatrijskim, ginekološkim, te hitnim ambulantama.

U 2009. provedena je kontrola 151 sterilizatora, te je u jednom slučaju postupak sterilizacije bio nezadovoljavajuć (2008. – svi su odgovarali).

ZAKLJUČAK:

Prema ispitanim parametrima, broj zdravstveno neispravnih uzoraka otisaka, predmeta opće uporabe i namirnica nije se značajno promijenio u odnosu na prethodnu godinu. No, značajno se smanjio broj ispitanih uzoraka namirnica na kemijske pokazatelje a razlog tome nije zakonski. Dakle, zakon i dalje predviđa kontrolu određenih grupa proizvoda, no 2009. godine ili su se oni ispitivali u drugim ustanovama ili se nisu ispitivali uopće, zbog čega nemamo relevantnih podataka da bi mogli procijeniti zdravstvenu ispravnost namirnica temeljenu na kemijskim ispitivanjima.

S druge strane povećao se broj ispitanih uzoraka pitkih voda, pogotovo iz lokalnih vodovoda i rezultati analiza nisu ohrabrujući. Zbog dinamike uzorkovanja i uzorkovanja onih vodovoda koji se prethodnih godina nisu ispitivali porastao je broj neispravnih uzoraka vode za piće. Ako to usporedimo sa zdravstvenom ispravnosti u vode na izvorištima, dolazimo do činjenice da se voda koja se distribuira u lokalnim vodovodima gotovo nikako ne obrađuje (svaka vrsta iznimkama), te da bi u ovoj 2010. godini, trebalo poduzeti nešto da se to nekako promijeni. Također je upitno da li bi voda u nekim izvorištima bila bolja da se proglase i održavaju zone sanitarne zaštite kako bi se smanjio mogući antropološki utjecaj. Nadamo se da će se i slijedećih godina nastaviti s monitoringom pitkih voda kako bi se mogao pratiti trend pogoršanja ili nadamo se, poboljšanja zdravstvene ispravnosti vode za piće.

U 2010. godini otkrijemo da na snagu stupi Pravilnik za bazenske vode i bazenska kupališta, prema čijem smo prijedlogu ocijenjivali bazensku vodu tijekom 2009. godine i prema kome voda nije odgovarala u 91% slučajeva. Prema parametrima koji su se ispitivali dolazimo do zaključka da se bazenska voda prilično izmjenjuje, odnosno da se u nedostatnim količinama dopunjava s istim vodom. Ako bi promatrali samo mikrobiološku neispravnost ili kemijsku zbog koncentracije klora, situacija se popravlja u odnosu na prethodne godine, jer 35,7% uzoraka ne odgovara zbog klora, a samo 13,3% uzoraka zbog mikrobiološke kontaminacije. No nije bitno, što i pokazuju rezultati analize samo vodu klorirati i na taj način uništavati mikroorganizme, već je potrebno i odstranjivati nusproizvode kloriranja.

ZAKLJUČAK:

Provođenjem općih i posebnih preventivnih mjera epidemiološka situacija u 2009. godini je zadovoljavajuća a zahvaljujući i kontinuiranom timskom radu svih Službi Zavoda u suradnji s drugim zdravstvenim ustanovama.

Epidemiološka situacija za masovne kronične bolesti zahtjeva pojačani zdravstveni odgoj i edukaciju za ciljane populacije prema Nacionalnom programu prevencije za kardiovaskularne bolesti i maligne bolesti jer je većina uzroka smrti preventabilna i odnosi se na loše i nezdrave životne navike (prekomjerna konzumacija alkohola, povećanje tjelesne težine, pušenje, nezdrava prehrana s prevelikim unosom zasićenih masnih kiselina, nedovoljna tjelesna aktivnost, neregulirana hipertenzija, hiperlipidemija, dijabetes).

Uključivanje šire zajednice u prevenciju, pravovremeno informiranje uz edukaciju rizičnih skupina daje pozitivne pomake, jer ljudi koji imaju znanje su i svjesniji problema kod zaraznih i nezaraznih bolesti, zdravstvene ispravnosti vode za piće i rekreaciju, zaštite okoliša-otpadne vode te drugih javnozdravstvenih problema u svom okruženju.

Trebalo bi jačati suradnju svih institucija koje se bave javnozdravstvenim radom i preventivnim programima te biti dosljedni na provođenju zadanih aktivnosti.

RAVNATELJICA ZAVODA:

Dr. med. Gordana Popija -Cesar, spec. epidemiolog

KLASA: 500-01/10-01/23
URBROJ: 2140/1-09-10-3
Krapina, 30. ožujka 2010.

Na temelju članka 32. Statuta Krapinsko-zagorske županije («Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije» broj 13701., 05/06., 11/06. – pročišteni tekst i 14/09.), župan Krapinsko-zagorske županije donosi

Z A K L J U   A K

1. Prihvaća se Izvješće o realizaciji Programa javnozdravstvenih mjera u zaštiti zdravlja pučanstva Krapinsko-zagorske županije za 2009. godinu Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zlatar, Urbroj: 55/2010, od 25. veljače 2010. godine.
2. U cilju zaštite izvorišta predlaže se jedinicama lokalne samouprave da:
  - donesu Odluku o zaštiti izvorišta iz kojih se koristi voda za piće, sukladno članku 91. stavku 3. toč. 1. Zakona o vodama («Narodne novine» broj 153/09) i odredbi Pravilnika o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta («Narodne novine» broj 55/02) u rokovima određenim provedbenim propisima iz članka 246. i 247. rečenog Zakona,
  - u proračunima osiguravaju potrebna sredstva za posebna povećana ulaganja u javni vodoopskrbni sustav odnosno uređenje izvorišta lokalnih vodovoda, vode i razina o zakonskoj obavezi što bržeg priključenja u javni vodoopskrbni sustav.

Ž U P A N

Mr. sc. Siniša Hajdaš Dončić

Dostaviti:

1. Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Zlatar,
2. Upravni odjel za promet i veze,
3. Jedinicama lokalne samouprave, svima,
4. Tajništvo Županije, za zbirku isprava,
5. Arhiva, ovdje.